



© Carol Camino/Ulls del món

Tornar a veure la llum

Fotografia guanyadora del II concurs fotogràfic Ulls del món realitzada per l'optometrista Carol Camino el mes de desembre a l'Hospital de Referència de Bankass, en el marc de la primera comissió medicoquirúrgica a Mali.

MEMÒRIA D'ACTUACIONS 09

El nostre agraïment a tots els voluntaris (43) i voluntàries (38) que l'any 2009 han col·laborat amb la Fundació Ulls del món i als centres de salut oftalmològica que han facilitat la participació dels professionals sanitaris de l'Estat Espanyol, Portugal, l'Argentina i Gran Bretanya en els programes de cooperació al desenvolupament.

SUSANA AGRA · NÚRIA ANDREU · JUAN ÁLVAREZ DE TOLEDO · REBECA ATIENZA
JOSÉ AZOGUE · FRANCK JOSEPH BACIN · MARC BAGET · ISABEL BARBERÁ
MARIA BARCELÓ · JESÚS BARRAGÁN · SARA BATLLE · JOSEP BENET · MÒNICA BOLUDA
CAROL CAMINO · BEGOÑA CAMPOS · RICARDO CASAROLI · KARINA ALEJANDRA DE JESÚS
HAKIM MOHAMED DUEUHI · MANEL ESCLUSA · ESTRELLA FERNÁNDEZ
PATRÍCIA FERNÁNDEZ-DEU · MARIA JOSÉ FERNÁNDEZ SANMAMED · ANNA FERRARI
BENI FONTOBA · MARIA MERCÈ FRANCH · JOSÉ CONCHI GARCÍA · IÑAKI GENUA
HERNÁN E. GRAS · ENCARNACIÓ GRIFELL · OSCAR GRIS · ALEJANDRO GUARGA
JORDÍ HOLGADO · TANIT IGLESIAS · MARÍA JIMÉNEZ · GLADYS JULIÁN · ALFREDO KOTLIK
CARLOS LABAT · JAVIER LAISECA · ADRIÀ LORENTE · OLGA LLORET · GERARD MARTORELL
FERRAN MASCARÓ · GUSTAVO MATACH · LELO MÉNDEZ · HUSSEIN MOHAMED
MONTSE MORATÓ · CARLOS MÓSER · ANDRÉS MÜLLER-THYSSEN · MARIA TERESA NOGUER
JANE OLVER · MARÍA VICTORIA ORTEGA · VANESA ORTIZ · MANUEL OUTUMURO
ELISENDA PONS · CARLES PONT · JOAN PRAT · ISABEL QUEVEDO · JOSEP MARIA RAFART
JOAN RATERA · JUAN RIVERO · JOSÉ ROYO · CARMEN LUZ RUANO · SANTIAGO RUIZ
TONI SALVADOR · YURI SÁNCHEZ · ALFONS SANCHO · TONI SANS · MARTXELI SECO
MARTA SERRA · DAVID SINGER · ISABEL TORRES · JESÚS TORRES · PAU TURÓN
OLGA VALVERDE · ROBERT VAN VELZE · CONCHI VARELA · ROBERT VÁZQUEZ
MARC VILÀ · ESTHER VILALTA · GLÒRIA VIVES · NATALIA ZAPIRAÍN

© Fotografies: Manel Esclusa i Núria Andreu (Obrint els ulls al Sàhara, 2006), Ferran Garcia (Sàhara, 2006), Elisenda Pons (Obrint els ulls a Bolívia, 2008), Segá Soumare, Joan Ratera, Mercè Gili i altres persones que, de forma voluntària, han documentat les activitats de la Fundació. **Gràcies a tots i totes per la vostra contribució desinteressada.**

CARTA DEL PRESIDENT

TORNAR A VEURE-HI EN TEMPS DIFÍCILS

Ja fa nou anys que, des d'Ulls del món, pretenem millorar la qualitat de vida de les persones en els territoris més vulnerables del món. Un objectiu que avui en dia ha de fer front a les conseqüències de l'actual situació de crisi mundial: el context econòmic global està influïnt en la inversió internacional en desenvolupament i, si a escala mundial no s'està avançant prou significativament en l'eradicació de la pobresa, la bretxa en salut encara es fa més gran.

Aquesta situació de crisi també ens afecta com a organització i, en aquest sentit, vull agrair molt especialment a totes les persones, institucions i empreses que, malgrat les circumstàncies, han mantingut el seu suport a Ulls del món. Actualment són més necessaris que mai els esforços dels qui volem assolir un món més equitatiu i sostenible.

A Ulls del món ens hem proposat gestionar aquesta crisi refermant el nostre compromís amb les persones que estan innecessàriament cegues i revisant les nostres estratègies de cooperació per tal de fer més eficients i efectives les accions que estem executant, avançar en millores que ens permetin augmentar la cohesió i la coordinació dels projectes i posar èmfasi en l'apropiació de les iniciatives per part dels actors locals.

Des d'Ulls del món plantejem canvis estructurals en els recursos d'atenció ocular dels països pobres que requereixen compromisos polítics dels governs amb els quals col·laborem i que, tot i que costen d'assolir, són imprescindibles per al progrés de les comunitats i la permanència de les accions en el temps.

L'any 2009 hem aconseguit implementar iniciatives efectives per a la reducció de la ceguesa evitable i hem vist com tornaven a somriure milers de persones després de rebre atenció ocular, en moltes ocasions proporcionada per professionals locals prèviament capacitats per Ulls del món. No obstant això, encara queden moltes dificultats per superar i els reptes són enormes.

En el context actual, ni la comunitat internacional, ni la societat del nostre entorn, ni cadascun de nosaltres ens podem oblidar dels més pobres. Com a col·lectiu, des d'Ulls del món tenim l'obligació moral d'intentar solucionar els problemes que tenen solució, com ara la ceguesa causada per deficiències visuals que es poden prevenir o curar. Estem immersos en una lluita per garantir el Dret Universal a la Visió, tenim oberta una batalla contra la ceguesa evitable i volem vèncer-la.

Gràcies a tots per contribuir-hi!



Rafael Ribó



© Ulls del món

SUMARI

CARTA DEL PRESIDENT	3
PRESENTACIÓ DE LA FUNDACIÓ	4
LA CEGUESA AL MÓN	6
ELS PROGRAMES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT OFTALMOLÒGIC	7
Ulls del Sàhara	8
Ulls de Moçambic	10
Ulls de Bolívia	14
Ulls de Mali	16
UNA MIRADA AL NOSTRE ENTORN	18
ELS COMPTES CLARS	20
LES ORGANITZACIONS QUE FAN POSSIBLE EL NOSTRE TREBALL	21
ÈXITS I REPTES	22



© Manel Escusa/Ulls del món



PRESENTACIÓ DE LA FUNDACIÓ

Missió

Ulls del món és una entitat sense ànim de lucre que contribueix a fer que les persones amb deficiències visuals i sense recursos econòmics dels països pobres puguin rebre atenció oftalmològica de qualitat per part dels seus serveis locals de salut, i a crear les condicions per disminuir la incidència de les patologies oculars a cada territori. Així mateix, sensibilitza l'opinió pública del nostre entorn respecte a les deficiències en la sanitat bàsica en aquells territoris.

Naturalesa i domicili

- Fundació privada amb seu social a Barcelona constituïda el 9 de juliol de 2001 i inscrita a:
 - Registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya amb el número 1568, el 18 de juliol de 2001.
 - Registre d'Organitzacions no Governamentals per al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, Secretaria de Cooperació Exterior, amb el número 29, el 19 de juny de 2005.
 - Registre d'Organitzacions no Governamentals de Desenvolupament adscrit a l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID), el 10 de maig de 2004.
- Amb delegació permanent al País Basc, la Comunitat Valenciana i Andalusia.
- Amb nuclis territorials a Portugal i l'Argentina.

ACTORS

PATRONAT

Comitè Executiu

Rafael Ribó i Massó, president
 Borja Corcóstegui Guraya, vicepresident
 Núria Ramon i Garcia, directora general
 Vicenç Capdevila i Cardona, secretari*

* En substitució de Raimon Bergós i Civit, que va presentar la seva renúncia el dia 30 de setembre de 2009.

Vocals

Raimon Belenes Juárez, en representació de la Generalitat de Catalunya (conseller delegat de l'Hospital Clínic de Barcelona)
 Dolores Gómez Fernández, en representació de la Diputació de Barcelona (presidenta delegada de l'Àrea de Salut Pública i Consum)

Sara Jaurrieta i Guarner, en representació de l'Ajuntament de Barcelona (regidora del districte Sarrià-Sant Gervasi)

Teresa Palahí Juan, en representació de la Fundació ONCE per a Llatinoamèrica, FOAL (delegada territorial de l'ONCE a Catalunya)*

Salvador Clotas Cierco, director de la Fundació Pablo Iglesias

M. Isabel Nieto Uresandi, oftalmòloga

José Juan Martínez Toldos, oftalmòleg

* A partir del 29 de setembre de 2009, en substitució de Fernando Iglesias García (director general de la FOAL).

COMITÈ MÈDIC

Borja Corcóstegui Guraya, president
 Ricardo Casaroli-Marano, secretari
 M. Isabel Nieto Uresandi

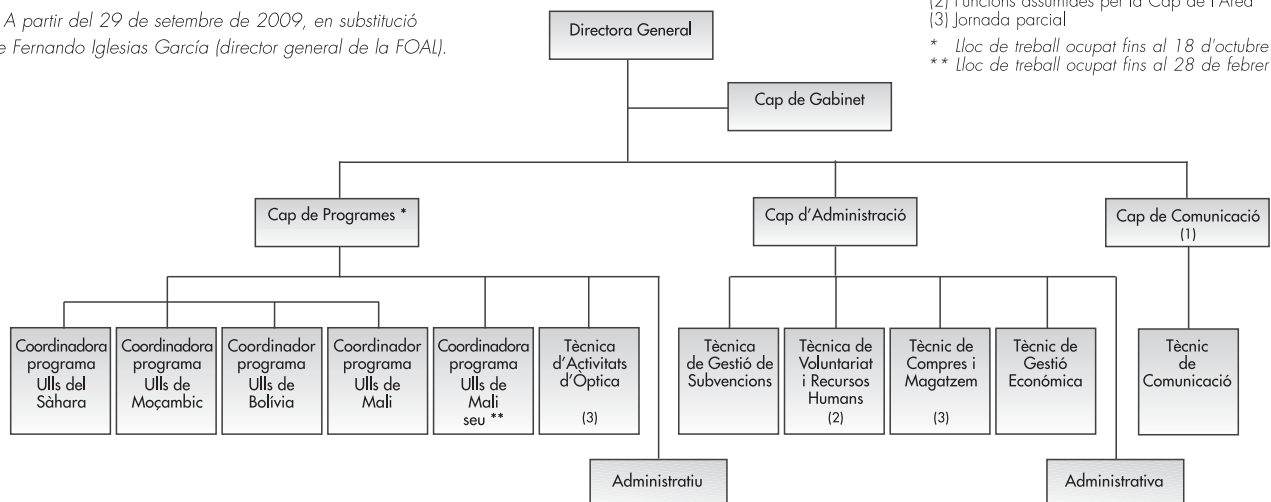
Supervisors mèdics

Josep Maria Rafart i Arumí, *Ulls del Sàhara*
 Iñaki Genua Goena, *Ulls de Moçambic*
 José Juan Martínez Toldos, *Ulls de Bolívia*
 Andrés Müller-Thyssen Bergareche, *Ulls de Mali*

DELEGATS TERRITORIALS

Rosario Martínez Navarro, delegada a València
 Lelo Méndez Aragón, delegada a Andalusia
 Kike Otaegi Arizmendi, delegat al País Basc
 Lurdana Gomes Teixeira, nucli territorial de Portugal
 Hernán E. Gras, nucli territorial d'Argentina

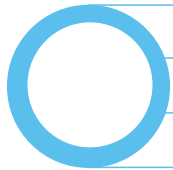
EQUIP OPERATIU



(1) Funcions assumides per la Cap de Gabinet
 (2) Funcions assumides per la Cap de l'Àrea
 (3) Jornada parcial
 * Lloc de treball ocupat fins al 18 d'octubre
 ** Lloc de treball ocupat fins al 28 de febrer



LA CEGUESA AL MÓN



- Hi ha **314** milions de persones al món que tenen visió reduïda, de les quals **45** milions són cegues.
- **9 de cada 10** persones amb discapacitats visuals viuen als països amb menys recursos econòmics.
- **8 de cada 10** casos de ceguesa són evitables o es poden prevenir.

Gènere i ceguesa

Les dones representen el **60-65 %** de la població cega al món.

Als països pobres, els homes accedeixen **el doble** de vegades que les dones als serveis de salut ocular.

Hi ha **més dones** que homes que perden la visió atès que tendeixen a viure més anys i la pèrdua de visió està associada a l'edat.

Biològicament les dones tenen un risc lleugerament més alt de desenvolupar **cataractes** en comparació amb els homes.

La ceguesa per cataractes es podria reduir un **12,5 %** si les dones fossin operades en la mateixa proporció que els homes.

Al món, les dones representen aproximadament el **70 %** dels casos de triquiasi, com a conseqüència d'una infecció vinculada amb els rols de gènere en la societat.

World Sight Day 2009

gender eye health
equal access to care

VISION 2020
THE RIGHT TO SIGHT

VISION 2020: The Right to Sight
Working together to eliminate avoidable blindness
www.VISION2020.org

VISIÓ 2020: el Dret a Veure-hi

Ulls del món forma part, des de l'any 2005, del Consell Assessor de l'Agència Internacional per a la Prevenció de la Ceguesa (IAPB, sigles en anglès), organisme que juntament amb l'Organització Mundial de la Salut (OMS) promou el programa **VISIÓ 2020: el Dret a Veure-hi**, que té com a objectiu eradicar la ceguesa evitable al món abans de l'any 2020.

La Fundació ha participat el 2009 en diferents actes a escala internacional, com ara la 13a reunió de l'**Aliança de l'Organització Mundial de la Salut per a l'Eliminació Global del Tracoma (GET2020)**, celebrada el juliol a la seu de l'OMS, o la commemoració del **Dia Mundial de la Visió** (8 d'octubre) a Mali.



ELS PROGRAMES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT OFTALMOLÒGIC



Distribució de comissions per territori d'intervenció i objectiu:

	Formació	Mèdica	Prospecció, preparació, seguiment i avaluació	TOTAL
Sàhara	4	2	1	7
Moçambic	5 (a)	2	1	8
Bolívia	5 (b)	-	1	6
Mali	1	1	3 (c)	5
TOTAL	15	5	6	26



© Núria Andreu/Ulls del món

(a) Es computen 5 cursos realitzats en el marc de 3 comissions formatives

(b) S'hi inclouen 3 comissions mèdico-formatives

(c) Una de les comissions correspon al muntatge del quiròfan de Bankass i del taller d'òptica de Mopti

Distribució de pacients per territori d'intervenció i tipus d'atenció oftalmològica:

	Consulta	Intervenció quirúrgica	Total pacients tractats
Sàhara	4.326 (a)	224	4.550
Moçambic	1.577	302	1.879
Bolívia	4.136 (b)	182	4.318
Mali	755	132	887
TOTAL	10.794	840	11.634

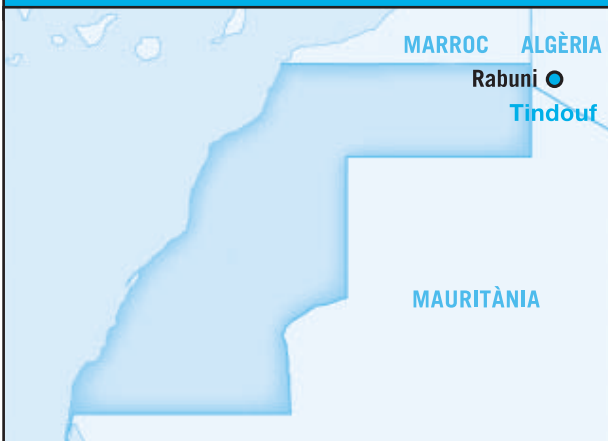


© Elisenda Pons/Ulls del món

(a) S'hi inclouen 3.255 consultes fetes pels tècnics d'oftalmologia locals en campanyes de prevenció

(b) Es compten 1.014 consultes realitzades a les comunitats rurals

ULLS DEL SÀHARA



© Ferran García/Ulls del món

CONTEXT

- Després de 34 anys, el conflicte del Sàhara Occidental continua sense resoldre's. El nord-americà **Christopher Ross** és nomenat a principis de gener mediador de les Nacions Unides, en substitució de Peter van Walsum, però el diàleg entre el Govern del Marroc i el Front Polisari, encapçalat per Mohamed Abdelaziz, segueix estancat.
- El Ministeri de Salut de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD) està en mans de **Sidahmed Tayeb**, que va assumir el càrrec l'any 2007.



© Ulls del món

"Aquest any hem dut a terme més activitats relacionades amb la salut ocular nosaltres mateixos i estic molt satisfet per la feina feta. Hem comptat amb el nostre compatriota oftalmòleg, Jalil Jatri, que s'ha desplaçat uns mesos a la primavera als campaments per atendre les persones amb deficiències visuals: ha realitzat 120 visites a les wilaies i 68 intervencions quirúrgiques a l'Hospital Nacional de Rabuni. En la mateixa línia, els tècnics d'oftalmologia han ofert atenció òptica permanent a la població des de les consultes i tallers d'òptica: en un any han atès 4.700 pacients, han fet 3.600 refraccions i han lliurat 1.600 ulleres". **Hamudi Mojtar**, responsable del Servei d'Oftalmologia.

ACTIVITATS REALITZADES

Formació

- S'han capacitat **8 tècnics d'oftalmologia** (el 66% de la plantilla) en urgències oftalmològiques i farmacologia, graduació optomètrica infantil i prevenció en salut ocular bàsica.
- S'han format **30 promotores de salut**, del centenar que hi ha als campaments, en salut ocular bàsica.
- **3 infermers i 1 infermera** de l'Hospital Nacional de Rabuni han seguit adquirint coneixements en instrumentació oftalmològica, nocions generals d'anestèsia i tasques de pre- i postoperatori.

Prevenició

- S'ha revisat la visió a **3.255 nens i nenes** de les escoles de primària de les wilaies de Smara, l'Aaiun i de la Institució Nacional de 27 de Febrer, a càrrec dels tècnics d'oftalmologia.
- S'ha avaluat i recollit en un **informe** el treball de **revisió ocular infantil** realitzat els darrers anys, el qual situa els defectes refractius i els estrabismes com les patologies més incipients.

- S'ha seguit treballant en l'elaboració d'un **estudi de prevalença** que ha de permetre determinar les principals patologies oculars als campaments.

Dotació

- **Equipament i material oftalmològic**

S'ha millorat la infraestructura de l'Hospital Nacional de Rabuni amb 1 peça de mà per al façoemulsificador, 1 equip i 1 carro d'anestèsia. S'hi ha aportat material fungible i recanvis per tal de realitzar més de 1.000 visites i 250 intervencions.

- **Equipament i material òptic**

S'han equipat les consultes i els tallers d'òptica de les wilaias amb 1 oftalmoscopi directe, 3 retinoscopis, 1 frontofocòmetre, 1 plantilladora, 1 biselladora manual, unes ulleres de prova, unes ulleres de prova infantils, 5 optotips de visió pròxima, 7.913 ulleres de presbícia, 4.756 ulleres de sol, 4.415 muntures de graduat, 6.240 vidres en brut, 1.000 cartilles oftalmològiques i 4.500 fitxes d'optometria.



© Ulls del món

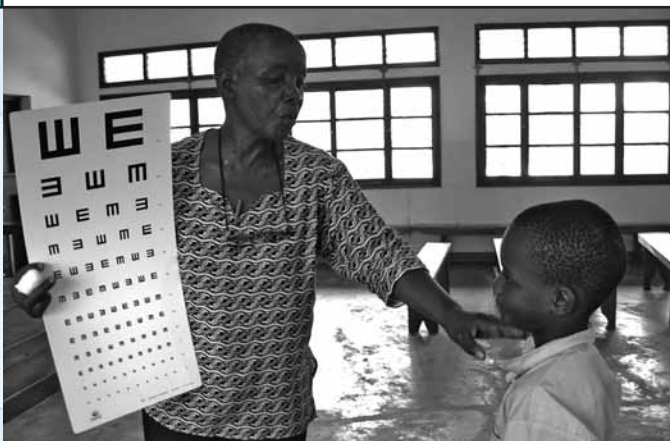
Presència institucional de la Fundació

- V Mesa de concertació i coordinació sanitària. Campaments de refugiats sahrauís, 1-3 febrer.
- 35a Conferència Europea de Coordinació de suport al Poble Sahrauí (EUCOCO). Barcelona, 20-22 novembre.
- Intergrup per la Pau i la Llibertat al Sàhara del Parlament de Catalunya. Participació mensual.

© Ulls del món



ULLS DEL MOÇAMBIC



© Ulls del món

CONTEXT

- Moçambic ha celebrat el 2009 **eleccions generals**, en les quals l'actual president, l'oficialista **Armando Guebuza**, ha aconseguit la reelecció i el Front d'Alliberament de Moçambic (FRELIMO, sigles en portuguès) seguirà al poder cinc anys més.
- També s'ha mantingut en el càrrec el ministre de Salut, **Ivo Garrido**, que l'any 2007 va impulsar l'establiment del Pla Nacional d'Oftalmologia (2007-2010).

INDICADORS SOCIOECONÒMICS

Població	21,9 milions d'habitants
Esperança de vida	47,8 anys
PIB per càpita	802 dòlars
Posició segons l'Índex de Desenvolupament Humà	172 (de 182 països)
Població al llindar de la pobresa	54,1%

Dades de l'informe sobre Desenvolupament Humà 2009, publicat per al Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).



© Ulls del món

La mirada de... Iñaki Genua, oftalmòleg i supervisor mèdic del programa Ulls de Moçambic

“La prevenció ha centrat enguany els nostres esforços, en l'organització d'activitats que han de permetre millorar el sistema de detecció precoç de patologies oculars i incrementar els coneixements de la població amb relació a la salut visual. Hem seguit amb la transmissió de coneixements oftalmològics a les persones i professionals sanitaris que estan en contacte directe amb la població i hem iniciat les activitats de revisió ocular infantil, una línia que volem potenciar de cara al futur”.

ACTIVITATS REALITZADES

Formació

- El Dr. **Abel dos Santos** ha completat el quart i últim any de la beca en règim compartit entre Moçambic i Barcelona i espera poder fer l'examen a Maputo que li permetrà integrar-se com a oftalmòleg al servei sanitari públic de Moçambic.
- **5 oftalmòlegs i 2 residents** de l'Hospital Central de Maputo, del total de 7 oftalmòlegs i 5 residents que conformen la plantilla, han seguit adquirint coneixements en el tractament de patologies d'òrbita.

- S'han capacitat **tots els tècnics d'oftalmologia (4)** de l'Hospital Central de Maputo en la implantació de pròtesis oculars i en l'ús del campímetre, aparell que permet detectar danys al nervi òptic.
- **2 tècnics d'oftalmologia, 3 infermeres, 3 auxiliars d'infermeria i 1 tècnica en muntatge d'ulleres** de l'Hospital Provincial d'Inhambane s'han format en tècniques quirúrgiques i de diagnòstic, cures oftalmològiques, instrumentació i muntatge de lents, respectivament.



© Ulls del món

Prevenió

- S'han enfortit els coneixements oftalmològics de **67 agents de salut comunitaris** dels districtes de Panda, Zavala, Massinga i Inhassoro per tal que incorporin la salut oftalmològica en les seves activitats educatives i de sensibilització, a través de quatre cursos.
- **35 triagemes** (auxiliars d'infermeria) de la província d'Inhambane han seguit adquirint coneixements oftalmològics, en el marc de tres cursos, amb la finalitat de millorar la qualitat en la derivació de casos.
- S'ha revisat la visió a **420 nens i nenes** de l'escola de primària 1º de Mayo de la ciutat d'Inhambane i s'han format **10 professors i professores** en la presa d'agudesa visual, amb l'objectiu de prevenir malalties oculars de forma precoç.

Dotació

Equipament i material oftalmològic

S'ha dotat l'Hospital Central de Maputo amb 1 campímetre. S'ha donat el material oftalmològic necessari per garantir l'activitat medicoquirúrgica de l'Hospital Provincial d'Inhambane.

Equipament i material òptic

S'ha equipat l'Hospital Provincial d'Inhambane (incloent el taller d'òptica) amb 2 frontofocòmetres, 1 biselladora automàtica, 1 retinoscopi, 1 oftalmoscopi, 1 caixa de proves, 250 optotips, 400 vidres en brut, 750 ulleres de sol i 227 ulleres graduades per a nens.

"Puc donar testimoni de l'alegria de tornar a veure-hi, que els agraeixo molt". **Beatriz Garrido**, pacient de la comissió mèdica a l'Hospital Provincial d'Inhambane. Maig 2009.



© Ulls del món

Para todos los doctores
"OJOS DEL MUNDO"

Quedé bastante sensibilizada con todo el cariño y profesionalismo que sentí y ví durante estos días que pasé en Inhambane.

Puedo testimoniar la alegría de volver a ver bien, que mucho les agradezco.

Deseo de todo corazón que tengan un buen viaje de regreso y encuentren bien a sus familias.

Les fido que continúen apoyando siempre, en todo lo que puedan a nuestro humilde pueblo.

Eternamente agradecida

Beatriz Garrido



Els dubtes sobre el resultat de la intervenció: incertesa i por d'un futur a les fosques.



L'espera ha valgut la pena: somriure i agraïment davant d'una nova vida.

ULLS DE BOLÍVIA



© Ulls del món

CONTEXT

- Al gener, es va aprovar en referèndum la **nova Constitució** que defensa la creació d'un Estat plurinacional i reconeix els drets de la majoria indígena. **Evo Morales** ha estat reelegit per cinc anys com a president de la República de Bolívia, després que el Moviment al Socialisme (MAS) s'imposés en les eleccions del 6 de desembre.
- **Ramiro Tapia** ha seguit al capdavant del Ministeri de Salut i Esports, càrrec que ocupa des de finals de 2008.

INDICADORS SOCIOECONÒMICS

Població	9,5 milions d'habitants
Esperança de vida	65,4 anys
PIB per càpita	4.206 dòlars
Posició segons l'Índex de Desenvolupament Humà	113 (de 182 països)
Població al llindar de la pobresa	65,2%

Dades de l'informe sobre Desenvolupament Humà 2009, publicat per al Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).



© Ulls del món

La mirada de... Alfons Sancho, especialista en planificació sanitària i col·laborador del programa Ulls de Bolívia

"Comunitat, serveis oftalmològics i assumpció de responsabilitats del govern han estat les claus d'un projecte innovador i ambiciós, a través del qual Ulls del món vol donar resposta a les necessitats en salut ocular de la població més empobrida. La Fundació ha establert els fonaments d'una xarxa d'atenció oftalmològica, que comença amb l'atenció primària, continua amb un nivell d'atenció mèdica oftalmològica (cinc punts d'atenció) i acaba amb l'atenció especialitzada adequada a la realitat local. Ulls del món està fent un esforç educatiu perquè els grups clau de la comunitat siguin conscients de les seves necessitats, drets i responsabilitats amb relació a la seva salut ocular. Les comissions internacionals estan agafant un rol cada cop més formatiu i d'assessorament, ja que la formació esdevé fonamental en aquesta estratègia de traspàs de coneixements i responsabilitats".

ACTIVITATS REALITZADES

Formació

- S'han atorgat dues noves beques i ja són **sis els residents** que es formen a l'Institut Nacional d'Oftalmologia (INO), que completen els estudis amb capacitacions en tècnica quirúrgica i de diagnòstic durant les comissions d'Ulls del món i amb pràctiques en les visites a les comunitats rurals.

- Una vintena d'oftalmòlegs i residents de l'Institut Nacional d'Oftalmologia han adquirit coneixements en el tractament quirúrgic del queratocon i la patologia tumoral d'òrbita, a través de dos cursos per videoconferència.
- 5 metges i metgesses d'atenció primària de la Xarxa de Salut Corea han pogut passar consulta de forma rotativa amb els oftalmòlegs dels hospitals d'El Alto.
- S'han format un centenar de professionals d'El Alto entre metges i metgesses, llicenciats i llicenciades d'infermeria, auxiliars i estudiants en el tractament de patologies oftalmològiques en l'atenció primària, a través de tres sessions magistrals celebrades en el marc de les comissions.
- S'han capacitat 3 oftalmòlegs i 3 infermeres de la xarxa oftalmològica d'El Alto i 8 infermeres de l'Hospital Municipal Bolivià Holandès en tècniques quirúrgiques i de diagnòstic, cures oftalmològiques i instrumentació.



© Ulls del món

Prevençió

- S'ha revisat la visió a 1.650 escolars de primària de cinc unitats educatives de les xarxes Corea, Los Andes i Lotes y Servicios, per tal de prevenir malalties oculars de forma precoç.
- Un total de 886 persones entre mestres d'educació primària, pares de família dels centres escolars de les xarxes Corea, Los Andes i Lotes y Servicios, i representants d'adults dels districtes d'El Alto han assistit a 28 xerrades sobre la cura de la salut ocular bàsica i la detecció de problemes d'agudesa visual.
- S'han distribuït 1.000 pòsters als centres de salut, centres escolars, centres comunitaris i veïnals d'El Alto i comunitats rurals amb l'objectiu de conscienciar la població sobre les normes bàsiques d'higiene ocular.



Dotació

Equipament i material oftalmològic

S'ha creat un consultori oftalmològic complet a l'Hospital Los Andes i a l'Hospital Lotes y Servicios i s'ha completat el segon quiròfan de l'Hospital Municipal Bolivià Holandès amb 1 caixa d'instrumental, 2 autorefractòmetres queratòmetres, 1 tonòmetre i 2 làmpades de fenedura. S'hi ha aportat el material mèdic i oftalmològic per garantir l'atenció de pacients durant l'any.

Equipament i material òptic

S'ha dotat l'Hospital Los Andes, l'Hospital Lotes y Servicios i l'Hospital Municipal Bolivià Holandès amb 3 retinoscopis, 3 frontofocòmetres, 2 ulleres de prova, 1 projector d'optotips, 2.552 ulleres de presbícia i 4.143 ulleres de sol.

ULLS DE MALI



© Segla Soumare/Ulls del món

CONTEXT

- El país està consolidant el seu procés de democratització, després que a les eleccions generals de 2007 **Amadou Toumani Touré** fos reelegit com a president de la República i **Modibo Sidibé** accedís el càrrec de primer ministre.
- El Ministeri de Salut està encapçalat des d'aleshores per **Oumar Ibrahima Touré**, que està posant esforços en la lluita contra la ceguesa evitable, en el marc del Pla Nacional de Prevenció i Lluita contra la Ceguesa 2006-2010.

INDICADORS SOCIOECONÒMICS

Població	12,4 milions d'habitants
Esperança de vida	48,1 anys
PIB per càpita	1.083 dòlars
Posició segons l'Índex de Desenvolupament Humà	178 (de 182 països)
Població al llindar de la pobresa	63,8%

Dades de l'informe sobre Desenvolupament Humà 2009, publicat per al Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).



© Ulls del món

La mirada de... Borja Corcóstegui, oftalmòleg i vicepresident d'Ulls del món

"Vaig viatjar a Mali a finals de l'any 2007 amb una comissió de prospecció, en la qual vàrem poder constatar les mancances en infraestructures sanitàries del país africà, que centra els seus esforços en l'atenció primària. Només dos anys després, ja hem posat en marxa una unitat oftalmològica completa, composta per una consulta i un quiròfan, a l'Hospital de Referència de Bankass. També està en funcionament des del juny el taller d'òptica a l'Hospital Sominé Dolo de Mopti, la segona òptica pública del país, que ofereix ulleres a un preu més baix a les persones amb defectes refractius".

ACTIVITATS REALITZADES

Formació

- **2 residents** de segon any s'han format en l'especialitat d'oftalmologia a l'Institut d'Oftalmologia Tropical d'Àfrica (IOTA) a través d'una beca de quatre anys, amb el compromís que un dels oftalmòlegs treballi a la regió de Mopti.

- S'han capacitat **14 oftalmòlegs i residents** de l'Institut d'Oftalmologia Tropical d'Àfrica en la subespecialitat d'oculoplàstia, a través d'una comissió formativa, per tal que puguin detectar pacients amb aquesta patologia i tractar-los.
- **51 professionals del sector oftalmològic** han adquirit coneixements en el tractament del retinoblastoma, en el marc d'un curs per videoconferència.
- El Dr. **Adama Issaka Guindo** s'ha format en la subespecialitat de vitreoretina a l'Institut de Microcirurgia Ocular de Barcelona (IMO), a través d'una beca de cinc mesos de durada.
- S'ha capacitat **1 oftalmòleg i 1 infermer especialista d'oftalmologia** de l'Hospital de Mopti i **1 tècnic en triquiasi i 2 auxiliars d'infermeria** de l'Hospital de Bankass en tècniques quirúrgiques i de diagnòstic, cures oftalmològiques i instrumentació.

Prevenició

- S'han transmès coneixements de salut ocular bàsica a **18 dones** de la delegació regional de Mopti de la Coordinadora de les Associacions i les ONG de Dones (CAFO, sigles en francès), amb la finalitat que puguin revertir aquesta formació en la població.



© Ulls del món

Dotació

• Equipament i material oftalmològic

S'ha creat una unitat oftalmològica completa a l'Hospital de Referència de Bankass amb 1 facoemulsificador, 1 microscopi, 1 biòmetre, 1 tonòmetre, 2 làmpades de fenedura, 1 retinoscopi i 1 autorefractòmetre queratòmetre. S'ha aportat instrumental i material fungible per dur a terme les consultes i intervencions previstes.

• Equipament i material òptic

S'ha equipat l'Hospital Sominé Dolo de Mopti (incloent el taller d'òptica) amb 2 frontofocòmetres, 2 biselladores manuals, 2 biselladores automàtiques, 1 plantilladora, 2 projectors d'optotips, 2.219 muntures de graduat, 1.413 ulleres de presbícia, 1.389 ulleres de sol i 888 vidres en brut.

L'artista mallorquí **Miquel Barceló** és una persona molt vinculada amb Mali -viatja anualment al País Dogon des de fa 20 anys- i amb les necessitats de la seva població. "He vist molta gent cega o que ha perdut la vista. No van a la ciutat per visitar-se, ja que es troba a més de 1.000 quilòmetres i ho veuen com un viatge que no té tornada". Per això, defineix com "una gran notícia" el treball de la Fundació a Mali. La implicació de Miquel Barceló amb Ulls del món s'ha concretat amb la donació d'una sèrie de 80 serigrafies de l'aquarel·la *Femme Trepée*. L'artista mallorquí també ha donat suport a la Fundació assistint a la inauguració del quiròfan de Bankass.



© Ulls del món



UNA MIRADA AL NOSTRE ENTORN

MÉS DE
25.000 PERSONES
HAN PARTICIPAT EN LES
INICIATIVES DE
SENSIBILITZACIÓ
D'ULLS DEL MÓN
EL 2009

Exposicions

Ulls de Bolívia d'Elisenda Pons. Sala Kutxa Boulevard. 3-19 juliol.

Ulls d'Inhambane d'Elisenda Pons. Hospital Universitari de Bellvitge. 8 octubre-31 gener 2010.



© Hospital Universitari de Bellvitge/Ulls del món

Xerrades

Obrint els ulls al Sàhara. Lluitant contra la ceguesa evitable als campaments sahrauís, a càrrec del Dr. Josep Maria Rafart. Vic (Fundació privada Girbau), 23 maig.

Obrint els ulls al món, a càrrec del Dr. Iñaki Genua, en el marc del Congrés Internacional per a la Prevenció de la Ceguesa als Països en Desenvolupament. Logronyo, 17 octubre.

Cooperació per al desenvolupament oftalmològic dels països pobres, a càrrec del Dr. Borja Corcóstegui, en el marc del Congrés de la Societat Portuguesa d'Oftalmologia. Vilamoura, 7 desembre.

Congressos

Congrés de la Societat Espanyola d'Oftalmologia (estand informatiu). Santander. 23-26 setembre.

Congrés Internacional per a la prevenció de la ceguesa als països en desenvolupament. Logronyo, 16-17 octubre.

Congrés de la Societat Portuguesa d'Oftalmologia (estand informatiu). Vilamoura. 5-7 desembre.

Actes solidaris

Vuitè Aniversari d'Ulls del món. Estadi i museu del Futbol Club Barcelona. 29 juliol.

II concurs fotogràfic - Tornar la visió: una altra forma de combatre la ceguesa.



© Joan Ratera/Ulls del món



© Joan Ratera/Ulls del món

- 150 aparicions a mitjans de comunicació catalans, espanyols i internacionals, 30 d'elles en els territoris on es desenvolupen els projectes de cooperació.
- 140 projeccions de l'espot publicitari en espais solidaris cedits per mitjans audio-visuals i en el marc de la Mostra de Documentals Solidaris de Barcelona.
- 24.000 visites anuals a la pàgina web (www.ullsdelmon.org).
- 4 edicions del butlletí electrònic trimestral distribuït a més de 1.000 persones.

42 LA VANGUARDIA TENDENCIAS DOMINGO, 8 NOVIEMBRE 2009

Las iniciativas solidarias de Ulls del Món

JOSAP PLATÀ MASET
Barcelona

“Volver a ver es un milagro posible”

Rafael Ribó, presidente de la fundación Ulls del Món

En la coordinación y evitar duplicidades.
«Es una inversión de futuro? Siempre decimos que cada euro se invierte de forma muy directa en abrir ojos, pero hay un doble sentido en esa expresión. Más allá del impacto sanitario, somos también un factor de dinamización, porque estas operaciones afectan a las personas y las convierten en personas útiles en sus sociedades.
En el ámbito personal, qué representa ser presidente de Ulls del Món? Supone una aportación impagable. La mejor retribución son imágenes inolvidables como la de una persona en Mali arrodillándose delante del médico que le ha devuelto la vista. O la de aquella persona que tras quince años sin poder ver a su sobrina, al recuperar la vista, le habló de lo mucho que había crecido. Y el recuerdo del niño que después de la operación descubrió por primera vez la existencia de los colores. Son esos milagros, como los llaman los afectados, que hacen que este sea un esfuerzo muy útil. Y volver a ver es un milagro posible porque en muchos casos se trata de técnicas relativamente sencillas a las que los países pobres no pueden acceder».

visión de futuro
“El objetivo es que estos países tengan equipos propios y no necesiten a nuestros voluntarios”

una persona en Mali arrodillándose delante del médico que le ha devuelto la vista. O la de aquella persona que tras quince años sin poder ver a su sobrina, al recuperar la vista, le habló de lo mucho que había crecido. Y el recuerdo del niño que después de la operación descubrió por primera vez la existencia de los colores. Son esos milagros, como los llaman los afectados, que hacen que este sea un esfuerzo muy útil. Y volver a ver es un milagro posible porque en muchos casos se trata de técnicas relativamente sencillas a las que los países pobres no pueden acceder».

¿Cómo se escogen los países?
Hemos buscado países que en la escala de renta de las Naciones Unidas están entre los más pobres. Países que además tienen un gran déficit en materia oftalmológica y donde podamos contar con algún asociado local. En Mali, por ejemplo, contamos con la colaboración de un antiguo médico francés que había sido abandonado. Actualmente formamos parte de un grupo de trabajo dentro de la OMS en el que participan 90 ONG que trabajan en la salud ocular y uno de cuyos objetivos es que 40 personas pudieran ver de nuevo. Eso fue hace casi nueve años y desde entonces las actividades de esa fundación se han extendido no sólo a los campamentos de refugiados de Tindouf, en Argelia, sino a Mozambique, Bolivia y Mali. Y ahora el objetivo no es tanto tratar a

Ribó compagina la presidencia de Ulls del Món con su cargo de Síndic de Greuges de Catalunya

personas enfermas aquí para ser operadas como formar a oftalmólogos y crear infraestructuras en estos países. El objetivo es que dentro de diez o quince años estos países tengan sus propios equipos y ya no necesiten a nuestros voluntarios.

Nit de Llum d'Andorra

Per segona vegada, la Fundació ha organitzat el sopar anual de sensibilització, rendició de comptes i recaptació de fons fora de les fronteres espanyoles. La vuitena edició de la Nit dels Ulls del món s'ha celebrat el dia 6 de novembre a l'Andorra Park Hotel d'Andorra la Vella. La Nit de Llum d'Andorra ha estat presidida pel copríncep episcopal, S. E. Mons. Joan-Enric Vives i Sicília, i pel cap de Govern d'Andorra, M. Il·ltre. Sr. Jaume Bartumeu.

Al sopar hi ha contribuït unes 280 persones, entre elles representants de l'àmbit polític, empresarial, cultural i sanitari andorrà, però també catalans i procedents d'altres comunitats de l'Estat espanyol com Madrid o el País Basc. L'acte solidari ha estat conduït pels periodistes Noemí Rodríguez i Albert Om, i ha comptat amb l'actuació musical de Toti Soler.



© Mercè Gili/Ulls del món

Reconeixements a la Fundació

Maria Teresa Cornellà, gerent de Ràdio Marina: “La més sincera admiració per la tasca que desenvolupen, que em comprometo, des d'ara, a donar-la a conèixer” (correu electrònic, 10 de juny de 2009).

Mercè Boronat: “Fantàstica la tasca que feu. Us envejo pel vostre treball tan desinteressat i humà. Que seguïu donant llum a aquestes persones que en el nostre món gairebé no sabem de la seva existència. Gràcies en el seu nom” (llibre de visites de l'exposició Ulls d'Inhambane a l'Hospital Universitari de Bellvitge, inaugurada el 8 d'octubre de 2009).

ELS COMPTES CLARS

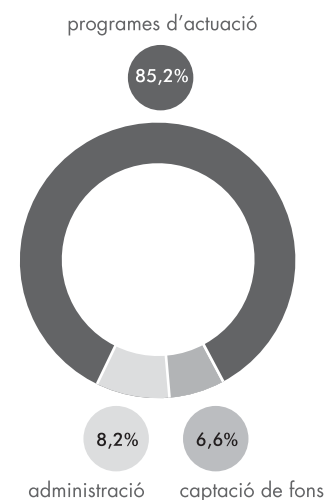
INGRESSOS

PÚBLICS		1.117.804,80
Patrons institucionals fundacionals		205.082,12
Altres institucions		912.722,68
PRIVATS		898.913,16
Empreses i entitats		388.051,01
Adherits		30.907,36
Donants esporàdics		110.081,79
Donacions de material i equipament		205.904,03
Ingressos de "La Nit"		160.950,00
Altres ingressos		3.018,97
TOTAL INGRESSOS		2.016.717,96



DESPESES

PROGRAMES D'ACTUACIÓ		1.514.868,27
Cooperació al desenvolupament		1.398.603,35
Tractament oftalmològic		59.839,90
Dotació d'equipaments i materials		734.958,65
Formació		131.721,91
Estudis i campanyes de prevenció		6.999,62
Coordinació tècnica, avaluació i seguiment sobre el terreny		465.083,27
Sensibilització		116.264,92
Difusió externa i campanyes de sensibilització		49.428,37
Despeses operacionals		66.836,55
CAPTACIÓ DE FONDS		117.717,95
ADMINISTRACIÓ		144.855,82
Serveis centrals		143.945,76
Patronat		910,06
TOTAL DESPESES		1.777.442,04



* El romanent positiu de l'exercici 2009 s'aplicarà als programes d'actuació de l'any 2010.

Hem extret les dades proporcionades en aquesta pàgina dels comptes anuals de la Fundació Ulls del món corresponents a l'exercici 2009 sotmesos a auditoria externa per part de la firma GM Auditors amb un informe favorable (amb recomanacions per a la millora de la comptabilitat).

Els comptes anuals aprovats pel Patronat d'Ulls del món estan disponibles a l'oficina central de la Fundació.

LES ORGANITZACIONS QUE FAN POSSIBLE EL NOSTRE TREBALL

COFINANÇADORS PÚBLICS

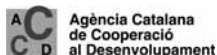
Patrons fundacionals



Ajuntaments

Ajuntament d'Abrera · Ajuntament de Cambrils · Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat · Ajuntament d'Hondarribia/Hondarribiko Udala · Ajuntament de Matadepera · Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet · Ajuntament de Sabiñánigo · Ajuntament de Sitges · Ajuntament de Torrent · Ajuntament d'Urretxu/Urretxuko Udala · Ajuntament de Vacarisses · Ajuntament de Zumarraga/Zumarraga Udala

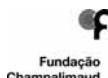
Altres organismes públics



Consorti Sanitari de Barcelona · Corporació Sanitària de Barcelona · Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya · Institut Municipal d'Assistència Sanitària · Servei Català de la Salut

ORGANITZACIONS COL·LABORADORES

Entitats col·laboradores



Laboratoris i organitzacions vinculades amb l'àmbit de la salut

Abbott Medical Optics · Alcon Cusí · Braun Medical · Cromapharma · Digemsa · Farmàcia Òptica Pal · Fundació Jesús Serra · Fundación para la Cooperación y Salud Internacional Carlos III · Grupo Visual Ópticos · Hospital Clínic de Barcelona · Hospital General de l'Hospitalet · Hospital Universitari de Bellvitge · Inibsa · Laboratori Aragó · Medical Mix · Òptica Farmàcia Gutiérrez · Productos Loring · Sangüesa · Silhouette Optical España · Sofymed · Sucesores de P. Molina · Suministros Hospitalarios · Topcon

Altres organitzacions que hi donen suport

Associació Cívica la Nau · Bancaja · Bufet Bergós · Caja de Ahorros de Navarra · Caja Madrid Obra Social · Col·legi Oficial de Metges de Barcelona · Consorci per a la Normalització Lingüística · Estels 98 · Fundació Antoni Serra Santamans · Fundació Futbol Club Barcelona · Fundació Joan Miró · Fundació privada Girbau · Fundació privada Matias Gomà Serra · Fundació privada Miarnau · Grupo Hoteles Ercilla · Joyería Suárez · Kutxa · MRW · Synergic · Techno Trends · UOC-Campus per a la Pau · VK Comunicació · VRBICSA

ÈXITS I REPTES

L'ACCÉS A ULLERES EN EL MARC DE SERVEIS INTEGRALS D'ATENCIÓ OFTALMOLÒGICA

El 2009 ha estat un any de continuïtat de les activitats de cooperació que tenim en marxa arreu del món, al llarg del qual hem implementat les activitats previstes en els diferents programes d'actuació i hem aconseguit millores importants en les condicions de vida de les persones; especialment, quant a l'accés de la població a correccions òptiques adequades.

El errors refractius no corregits són la principal causa de discapacitat visual al món. Sense la correcció òptica adequada, milions de nens i nenes perden oportunitats d'educació i els adults són exclosos de vides laborals productives, amb conseqüències econòmiques i socials severes.

Per fer front a aquest situació, l'any 2009 hem posat èmfasi en la capacitat dels tècnics locals responsables de les òptiques i en la millora i l'establiment de nous tallers en els quals les persones amb deficiències visuals han tingut accés a atenció de qualitat i a ulleres a preus assequibles.

L'objectiu d'Ulls del món és establir serveis integrals d'atenció oftalmològica en cadascun dels territoris amb els quals col·laborem i en el marc de centres públics d'assistència sanitària ocular.

Per a l'any 2010, la Fundació també té previst redefinir les estratègies d'intervenció a cada país, d'acord amb les avaluacions que hem anat duent a terme i incidint especialment en qüestions com ara la coordinació entre els diferents actors implicats en el desenvolupament dels programes, el treball amb la comunitat, la sistematització i adequació dels projectes a les necessitats de cada territori i l'enfocament de gènere.

Núria Ramon i Garcia
Directora general



© Núria Andreu/Ulls del món



TANCARÀS ELS ULLS AL SEU FUTUR?



AMB LA TEVA AJUDA CONTINUAREM OBRINT ELS ULLS AL MÓN

Nom i cognoms: _____

N.I.F.: _____

Adreça: _____

Població: _____ Codi postal: _____

Telèfon: _____

Adreça electrònica: _____

Sí, vull col·laborar amb la Fundació Ulls del món aportant-hi aquesta quantitat:

10€ 30€ 50€ Una altra quantitat _____ €

Mensual Trimestral Anual Aportació única _____ €

Vols que la teva quota s'actualitzi anualment amb l'increment de l'IPC?

Sí No

La desgravació fiscal és del 25% per a persones físiques i del 35% per a empreses, segons la llei 49/2002.

Sol·licito que fins uns altres avis s'aboni amb càrrec al meu compte els rebuts que, en concepte de quota d'associació, presentarà la Fundació Ulls del món.

Banc o caixa: _____

Codi compte corrent:

ENTITAT	OFICINA	D.C.	Nº COMPTE

D'acord amb allò establert a la Llei de protecció de dades de caràcter personal, us informem que les dades que ens faciliteu s'incorporaran a un fitxer automatitzat propietat de la Fundació Ulls del món i seran tractades per a gestionar el vostre donatiu. Per tal d'exercir els vostres drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, podeu adreçar-vos en qualsevol moment per escrit a la nostra seu al c. Tamarit, 144-146, ent. 2a, 08015 de Barcelona.

Data i signatura: _____

També es pot fer la donació a La Caixa.

Compte núm.: 2100 0478 88 0200234832

GRÀCIES



FUNDACIÓ ULLS DEL MÓN

Tamarit, 144-146, entl. 2a · 08015 Barcelona
T: +34 93 451 51 52 · F: +34 93 451 47 77
www.ullsdelmon.org · fundacio@ullsdelmon.org